

Val av nýggjum landsstýrismanni

Oddagrein

FÓLKAFLOKKURIN skal í næstum til at kjósa sær nýggjan landsstýrismann fyr John Petersen. Tað er altíð spenningur rundan um val av nýggjum landsstýrismanni. Og tað er heldur einki at siga til. Tí talan er jú um ein av teimum 8 persónunum, sum stýra úr landsins hægsta stað. Slíkt val eigur tí at verða gjørt út frá kvalitetskriterium heldur enn út frá, hvussu nógvur atkvøður tann persónurin á listanum til seinasta val fekk, ið ikki kom á ting. Hóast hetta hevur verið gjørt í mongum førum: at seta fólk í landsstýrið eftir tali av atkvøðum heldur enn eftir kvalifikatiónum, so eiga vit - ikki minst nú vit skulu til at taka størri ella fulla ábyrgd av okkum sjálvum - at velja fólk í landsstýrissess, sum hava evni og gávu og talvuna reina til at umsita so týðandi sess.

TAÐ ber nokk illa til her at skilja millum flokkar, tí í flestu flokkum eru dømi um, at fólk eru vald í landsstýrið meira út frá valtaktiskum orsökum enn út frá kvalifikatiónum til at kunna leiða og stýra landinum. Nú er tað so fólkaflokkurin, sum skal kjósa sær nýggjan landsstýrismann, og mong munnu hava biðað við spenningi, hvør fór at fáa ábyrgdarstarvið at vera fiskimálaráðharr. Hóast flokksins stuðlar í Suðuroynni halda, at teirra valdømi eigur rættin til ein landsstýrismann, so hevur flokksleiðslan valt heldur at velja landsstýrissfólkini út frá øðrum kriterium. Tað ljóðar skilgott, um vit taka undir við, at landsstýrismenn eiga ikki fyrst og fremst at verða valdir eftir, hvat tæniir flokkurin í einum ávisum valdømi. Men tá flokkurin so velur at grundgeva valið av Jørgen Niclassen til landsstýrismann við at vísa til, at flokkurin helst sær, at ein av tingmanningini verður valdur í henda sess, so varð hetta ikki galdandi, tá Finnboji Arge fór út í Tinganes. Hann var ikki partur av tingmanningini, men varð kortini valdur. So her haltar eitt sindur við logikknum ella taktikknum.

VIT skulu ikki her gera av, antin JN kann blíva ein góður landsstýrismaður ella ikki. Men tað er tó rætt at minna á nakað av tí, ið hevur verið frammi um Jørgen Niclassen. Bæði í bløðum og í sjónvarpi, og nú herfyri í Sosialinum, verður spurnartekin sett við trúvirði ella reinføri hjá sama persóni. Er einki hald í hesum „skuldsetingum“ - gitingum - eigur flokkurin ella tingmaðurin at vísa hesum aftur. Tað ger so formaðurin í tingbólkinum í blaðnum í dag. Nú JN skal til at røkja landsins mest týðandi sess, og hann seinni skal hava samráðingar við bæði Noreg og Rusland, kundi hóskaði verið mint á, hvat sami persónur, tá fyrst og fremst sum vinnulivsmaður fyrítók sær. Var hann ikki nettup ein av teimum fyrstu til at gera ímóti boðunum frá táverandi fiskimálaráðharrum um ikki at keypa fisk frá sokallaðu „Smogutrolarunum“, tí hetta kundi skaða okkara áhugamáli í norskum og russiskum sjógv? Og sum tað eisini gjørdi seinni. Í dag síggja vit, at skip, sum veiddu í Smoguni, eru svartalistað. Hvussu væl egnaður er ein persónur til fiskimálaráðharr, um so er, at hann hevur tikið persónlig áhugamál fram um landspolitisk. Og um nettup avgerðin at keypa fisk frá Smogutrolarum veruliga hevur skatt føroysk áhugamál!

Sosialurín

Lesarabrøv

Máltrupulleikar í Evropasamveldinum

Tvørtjóða víðgongdur flokkur í Evropasamveldinum, sum m.a. Emma Bonino umboðar, hevur sett fram eina samtykt til Evropatingið, har ið m.a. dentur verður lagdur á - at tolking og týðing fer við 33% av tingsins figgjarætlan.

- at tá ið Kýpros, Malta, Kekkia, Pólland og Ungarn eru komin upp í Evropasamveldið, fara almennu málini at økjast úr 11 upp í 15, men talið á málsligum tolkingarsamansetingum økist úr 110 upp í 210.

- at koma Slovenia, Estland, Lettland og Litava uppí, økist talið á almennum málum úr 15 upp í 19; tolkingarsamansetingarnar verða tá 342.

- og koma so eisini Slovakia, Rumenia, Bulgaria, Albania, Kroatia, Serbia og Bosnia uppí, verða 25 almenn mál og tolkingarsamansetingarnar 600.

- at henda stígvisu málsliga øking ikki einans verður at ávirka figgjarætlanina, men fer eisini upp um markið fyri virkisfórunum hjá teirri tolkingarskipan, ið er.

- at við 11 almennum málum kann eitt brúmal (millumál) í tolkingar- og týðingarskipanini minka talið á málsligu samansetingun-

um úr teimum 110, sum nú eru, niður í 10, og við 25 almennum málum úr 600 niður í 24.

Víst verður á

- at við sínum meir enn 100 árum á baki hevur málið esperanto roynst sum ein einfaldur og virkin miðil til millumtjóða samskipti á jøvnum føti.

- at samanborið við etnisk mál, tey kalla, er esperanto einki kappingarmál, men varðveitir og verjur sostatt eitt og hvørt av teimum málunum, ið eru.

- at við trý ymisk høvi, í 1954, 1985 og 1993, hevur UNESCO alment stuðlað millumtjóðamálið, esperanto, sum miðil fyri friði og javnstøðu.

- at tað fyrireikandi virðið, ið esperanto hevur, til at læra onnur mál er váttað við rættliga mongum kannigum og fróðskaparligum rannsóknunum, eitt nú av ítalska undirvísingarmálaráðnum (memo nr. 126, apríl 1995).

Mælt verður til

- at nevndin setur í verk eina royndarætlan, har ið øll lond í samveldinum fremja undirvísing í fremmandamálum við lestri í esperanto.

Jeffrei Henriksen

- at nevndin setur í verk lestur í einum gjørdum máli sum esperanto sum øðrum ella triðja máli, har ið undirvíst verður í landsparta- ella minnilutamáli sum fyrsta máli og tjóðar- ella almennum máli sum øðrum máli, í øllum grundskúlum og miðnámskúlum í Evropasamveldinum.

- at aðalskrivstovan setur í verk eina kanning av hentleikanum, búskapar- og figgjarligu tættunum við at seta eitt gjørt mál sum esperanto sum brúmal og lógligt tilvísingarmál í tolkingar- og týðingarskipanini, serliga at royndarnýta esperanto sum brúmal til týðingar.

- at nevndarforsetin letur

hesa samtykt til ráðsforsetan, umboðsforsetan, leiðararnar og undirvísingarmálaráðharrarnar í limalandanna tingum.

Jeffrei Henriksen
hevur stýtt og týtt
úr Esperanto-nyt 2/1998

Uppiskoyti. Ikki bert til møguligar tingingar við Evropasamveldið í framtíðini, men longu sum er til millumtjóða samskipti, persónligt ella handilsligt, er esperanto ein hentur miðil, greitt og lættari at læra enn onnur fremmandamál. Málið verður lisið mangastaðni í heiminum á skeiðum, miðnámskúlum eins og fróðskaparsetrum. Karlsgoga Folkhøgskola (Box 192, SE-691 24 Karlsgoga - Telf. +4658664600 - fax +4658664622) hevur umframt aðrar greinar eisini eina serliga esperantolinju, har ið tað ber til at læra málið og nýta tað í verki. Annars skal ikki so ógilt áráði til sjálvur at lesa sær tað til í føroysku Esperantobókini, sum um Bókamiðsøluina fæst í bókahandlunum.

JH

Enn ein lygugrein um Kuba

Arnbjørn R. Thomsen

Í Dimmalætting nr. 229 frá 3. des. í ár er á baksíðuni aftur ein av hesum eyðkendu slímutu lygugreinunum um Kuba, uttan keldu og undirskrift sjálvandi. Yvirskriftin er sensatiónskend: »Sleppa nú at halda jóla á Kuba«. Tann gløggi lesarin fatar skjótt, at handan hesa yvirskrift fjálar seg ein ætlan um, at fáa lesaran at halda, at kubanar mest sum liva í leinkjum í einum sosialistiskum terrorstýri.

Nú er tað tibetur so, at einir hundræð føroyingar hava vitjað hetta »ræðu-

stýri« seinnu árin, tey flestu fyrri at gera sjálvboðið arbeiði fyrri kollveltingina. Tey hava fingið eyguni upp fyrri, at greinir av hesum slag eru lygn úr enda í annan.

Kuba er helst einasta veruliga demokrati í heiminum. Fólk ið hevur alt vald í landinum, og ikki kapitalurin, sum eitt nú her í Føroyum. Fidel Castro forseti er eingin einaræðisharri. Hann er valdur av kongressini, sum telur 522 limir, og sum hevur navnðið **Poder Popular** (Fólkaval). Hann var seinast valdur fyrri eitt 5-ára skeið eftir kongressvalið í oktober 1997.

Kubanar hava øll árin síðan kollveltingina kunnað hildið jóla so gálið teimum lystir, men jóladagur gjørdist ikki almennur frídagur fyrr enn í fjør. Til kunningar er vert at nevna, at við donsku sáttmálasamráðingum í vár vóru jólaaftan, 1. og 2. jóladagur tiknir við sum sáttmálabundnir frídagar. Tað vóru teir ikki áður!

Kubanar hava fleiri aðrar almennar frídagar, sum vit

ikki hava, teirra millum 1. mai, jólaárbæiðaradagin. So langt eru vit ikki komin enn í virðing av arbeiðandi fólkinum.

Vit er at nevna, at eftir kollveltingarsigurin í 1959 hevur verið fullkomið trúarfrælsi. Ikki ein einasta kirkja er afturlatin. Allar samkomur passa seg sjálvar, eins og t.d. í USA.

Vit mæla Dimmalætting til at halda uppat við slíkum lygnum, sum í øllum førum ikki hoyra einum

kristnum fólk til.

Undirvirskriftin undir blaðhøvdi »Dimmalættingar«, - *álítandi tíðindi* - hóskar so í øllum førum ikki altíð. Vit eru mong, sum í hesum tíðum, nú jólini stunda til, halda tað vera bæði syrgiligt og primitivt, at størsta blaðið í landinum soleiðis skal lúgva fyrri Føroya fólk.

Felagið Føroyar-Kuba, Arnbjørn R. Thomsen, form.

Kæri maður, pápi, verfaðir og abbi okkara

Brynjálvar Poulsen

ættaður úr og bústandi í Havn

andaðist í heiminum 6. desember 67 ára gamal.

Jarðarferðin verður lýst seinni.

Familjunnar vegna
Kala